

Mand i Landet nogen Forpligtelse til at gøre eller lade andet end, hvad han selv vil, og saalænge der ikke tillægges dem anden Myndighed, kan det fra den lovgivende Forsamlings Standpunkt aldeles ikke betragtes som noget Indgreb. Kultusministeren har ikke gjort andet end, hvad enhver maa være berettiget til i Kraft af den ved Grundloven hjemlede Associationsret“. Og han tilføjer senere: „Jeg har udtrykkelig reserveret, at jeg finder, at det, der fra Kirkeministerens Side er gjort, er indenfor den rette Grænse og kan være meget smukt.“ Hvad Lehmann retter sin Kritik imod, er slet ikke Udstedelsen af Cirkulæret om de frivillige Menighedsraad, og derfor kan det slet ikke tages til Indtægt for Angreb paa Cirkulæret om, hvorledes Menighederne skulle høres. Hvis derimod den ærede Kultusminister her i Tinget havde fremsat et Lovforslag, hvori han sagde, at en og anden Ting skal ordnes saaledes, at de i Cirkulæret af den og den Dato 1910 anordnede Udvalg angaaende Præstevalgene skulle foretage det og det, ja, saa vilde man her i Rigsdagen med Rette møde det med den samme Kritik som den, hvormed Lehmann mødte Forslaget om at knytte Fattiggasserne til disse frivillige Menighedsraad. Tinget vilde sige, at man kan ikke bygge en Lov paa noget, som ikke er lovordnet. Men, som ærede Medlemmer ville have hørt, var der i Lehmanns Udtalelser en fuldkommen Erkendelse af, at hvad Kultusministeren den Gang havde gjort, og som svarer til, hvad Kultusministeren nu har gjort, var fuldkommen lovmedholdeligt. Hvis man saa ser paa Folketingets Stilling til denne Sag, saa er det rigtigt nok, at i Folketinget rejste J. A. Hansen nogen Kritik over dette. Men J. A. Hansen stod i hele den paagældende Forhandling temmelig ene, og fra en Række af Venstremænds Side — jeg skal nævne dem Cornelius Petersen, L. C. Petersen, Matthiassen og Geert Winther — faldt der en Række Udtalelser, som var anerkendende overfor Kultusministerens Cirkulære, som endogsaa syntes dem at være den rette Vej at ordne hele dette Forhold paa. Det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) kender disse Udtalelser, jeg her sigter til, for han har selv henvist til dem i Indledningen til sit Forslag om Menighedsraad, da han skildrede, hvad der tidligere var sket, og da rettede han ingen Bebrejdelse mod det Hall'ske Cirkulære.

Naar man dernæst gaar til 1883 og ser, hvorledes Venstre stillede sig den

Gang, vil det vise sig, at det, Venstre kritiserede, var Kirkeraadet som bindende, varig Institution, oprettet ved en kongelig Resolution, som forpligtede Efterfølgerne, en Institution, som ikke kunde ophæves undtagen ved en ny kongelig Resolution, som altsaa, hvis Kongens Sanktion ikke kunde erhverves af en kommende Minister, ogsaa vilde binde Efterfølgerne og vilde kunne bringe Konflikter, endelig en Institution, som medførte Udgifter. Derfor opstod der jo ogsaa af denne Sag her i Folketinget en Konflikt om Udgiftens Afholdelse, idet Folketinget bestred den daværende Kultusministers Ret til at skaffe disse Midler til Veje — han gjorde det gennem Roskilde Domkirkes Pengemidler. Men der blev udtrykkelig af Venstres Ordfører den Gang taget Forbehold overfor, hvad det var, man vilde angribe, et Forbehold, som netop har Gyldighed overfor det, der foreligger nu. Den Del af Ordførerskabet, som i Dag røgtes af det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen), røgtedes den Gang af Sofus Høgsbro, og han sagde da følgende: „Den Maade, den ærede Minister har valgt at gennemføre sin Ordning paa, er i fuldkommen Strid med Grundloven. Her er jo ikke Tale om en blot midlertidig Sammenkaldelse af Bisperne, altsaa om en blot administrativ Ordning, som skal have Gyldighed, saa længe den ærede Minister er ved Roret og vil overholde den, men her er Tale om en bindende, varig Institution“. Høgsbro tager netop Forbehold overfor saadanne Ting som det, Kultusministeren i Øjeblikket har udført. Det ærede Medlem, som i Dag har faaet det ærede Medlem fra Assens (Berntsen) til Efterfølger, nemlig N. J. Larsen, kom ind paa nøjagtig lignende Betragtninger. Han kritiserede Kirkeraadet som varig, bindende Institution og siger følgende: „at Kultusministeren selv personlig føler Trang til Medhjælp, inden han handler, kan i og for sig være en prisværdig Følelse hos ham, dertil er ikke noget at sige.“ Det, som han bebrejder ham, er, „at han proklamerer Trangen til Medhjælp paa en saadan Maade, at han binder Ministerstillingen ikke blot for sig selv, men for sine Eftermænd“. Det var dette, man kritiserede.

Det viser, at det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) aldeles ikke kan paaberaabe sig dette Tings Stilling eller Venstres Stilling for Angrebet i sin oprindelige Tale og Angrebet i sin oprindelige Plan. Men dette er ogsaa den